

LINGVISTINIAI IR PSICHOLOGINIAI LINGVODIDAKTIKOS PAGRINDAI (teorinė interpretacija)

Liudmila Mauzienė

Vilniaus Gedimino technikos universitetas, Saulėtekio al. 11, LT-10233 Vilnius, Lietuva
El. paštas ukk@hi.vgtu.lt

Užsienio kalbų lingvodidaktika, savarankiška pedagogikos mokslo šaka, yra susijusi su daugybe kitų mokslo šakų sritimis ir savo mokslo tyrinėjimuose naudoja jų teoriniais teiginiais bei dėsningumais.

Lingvodidaktika tyrinėja užsienio kalbos mokymo problemas, besimokančių žmonių auklėjimo užsienio kalbos priemonėmis aktualijas. Būtent todėl lingvodidaktikos sąsajos yra įvairiapusiškos ir sąlygiškai gali būti suskirstytos į tris grupes. Visų pirma, lingvodidaktika remiasi lingvistikos dėsningumais, kadangi pati kalba, būdama mokymo objektu, yra tyrinėjama lingvistikos. Antra vertus, metodika glaudžiai siejasi su psichologija. Metodikos (t. y. lingvodidaktikos) sąsajos su psichologija yra dvejopo pobūdžio: iš vienos pusės lingvodidaktika remiasi kalbos mokymo (-si) psichologijos dėsningumais, o iš kitos – pedagoginės psichologijos duomenimis, kurie ne tik numato mokėjimų ir įgūdžių ugdymo būdus, bet ir atskleidžia psichinės žmogaus funkcijas mokomojo proceso metu. Trečia, lingvodidaktika remiasi didaktikos ir auklėjimo teorijos nuostatomis. Straipsnyje terminai „metodika“ ir „lingvodidaktika“ vartojami kaip sinonimai.

Reikšminiai žodžiai: lingvodidaktika, psichologija, lingvistika, psycholingvistika, mokėjimai, įgūdžiai, atminties rūšys, psichologiniai dėsningumai.

DOI: 10.3846/1822-430X.2009.17.2.61-67

Įvadas

Pastaruoju metu itin svarbią reikšmę lingvodidaktikoje įgauna metodikos ryšiai su nauja mokslo šaka psycholingvistika, kuri susiformavo psichologijos ir lingvistikos sandūroje (Леонтьев 1987). Psycholingvistika tyrinėja kalbos proceso generavimo ir kalbos supratimo mechanizmus. Mokant (-is) kalbos, jos realizavimo mechanizmų žinojimas įgauna itin svarbią reikšmę tinkamai organizuojant ir tvarkant kalbos mokymo procesą. Kalbos ir jos realizavimo dėsningumus tiria daug mokslų: neurofiziologija, defektologija, informacijos teorija ir kt. Teisingai ir racionaliai tvarkant mokomąjį procesą,

yra svarbūs kibernetikos ir informacijos teorijos duomenys (Теоретические основы ... 1991). Tačiau dėl straipsnio apimties jų nenagrinėsime. Apsiribosime lingvistikos, psichologijos, pedagogikos ir psycholingvistikos dalykais, siedami juos su mokymo proceso analize.

Straipsnio tikslas – parengti moksliškai pagrįstas rekomendacijas mokymo procesui, realizuojant lingvistikos ir psichologijos dėsningumus užsienio kalbų metodikoje. Tai yra mūsų darbo naujovė ir šio straipsnio aktualumas.

Tyrimo metodai: mokslinės literatūros studijavimas ir analizė, norint gauti patikimų

duomenų lingvistikos ir metodikos tarpusavio integracijai pagrįsti, pedagoginio proceso stebėjimas, darbo patirties apibendrinimas, metodikos eksperimentas.

Tiriamąjo darbo analizė

Lingvistinis veiksnys lingvodidaktikoje. Lingvistikoje kalbos nagrinėjamos kaip determinuotos kodų sistemos, kurios yra apčiuopiamos konkrečiame žmonių kolektyve ir tarnauja žmonėms realizuojant komunikacijos aktą. Pastaruoju metu lingvistika kartu su jos naująja šaka – psicholingvistika atkreipė dėmesį į kalbinę veiklą, kuri yra informacijos priėmimo ir perdavimo procesas kalbos ženklais. Metodika tiria kalbų mokymo problemas, t. y. mokymą to, ką tyrinėja lingvistika. Tuo yra grindžiamos metodikos ir lingvistikos tarpusavio sąsajos, kurios pasireiškia realizuojant pagrindines lingvistikos sąvokas ir dėsningumus. Pastarieji lemia mokymo objekto specifiką (Рахманов 1972).

Metodikai ypač aktuali kalbos ir jos realizacijos samprata. Šiuolaikinė lingvistika kalbą supranta kaip socialiai reikšmingą komunikatyvinį kodą ir jo funkcionavimo dėsningumus, kurie yra fiksuojami ir įtvirtinami konkrečiaus kolektyvo sąmonėje. Kitaip tariant, kalba – tai visų kalbos išteklių, būtinų ir pakankamų bendravimui, laikantis determinuotų taisyklių, sistema. Kalbos sistema yra realizuojama konkrečiuose komunikacijos aktuose. Kalbos realizavimas suponuoja tiek bendravimo procesą, tiek šio proceso rezultatus.

Akademikas L. Ščerba nurodė, kad autonomiškas kalbos studijavimas leidžia suprasti tik kalbos sistemą, bet dar neužtikrina jos savaiminio tapimo bendravimo priemone (Щерба 1972). Praktiniam kalbos vartojimui, teigė Ščerba, svarbus ne tik kalbos priemonių ir jų vartojimo taisyklių žinojimas, bet ir įgūdžiais bei mokėjimais tapęs jų panaudojimas komunikacijos aktuose. Iš to išplaukia, kad kalbos mokymo proceso metu būtina numatyti ne tik

kalbos priemonių įsiminimą ir įtvirtinimą, jų vartojimo įgūdžių ugdymą, bet ir pakankamą komunikacijos praktiką realizuojant kalbos aktus.

Užtikrinant kalbos vienetų (fonemų, morfemų, žodžių ir t. t.) išmokimą, būtina žinoti jų savybes, galimus sunkumus juos išmokstant. Tai mokomajam procesui duoda lingvistika.

Kalbinės veiklos mokymui, kalbinės praktikos realizavimui būtina žinoti kalbos vienetų ypatumus. Tai leis racionaliai atrinkti juos mokomajam procesui. Todėl galima drąsiai teigti, jog, nežinant kalbos vienetų ypatybių, negalima užtikrinti efektyvaus kalbos išmokimo proceso.

Šiuo metu, plėtojantis struktūrinei lingvistikai, metodikai tampa itin svarbūs kalbos modeliavimo klausimai.

Lingvistikoje skiriamos dvi modelių rūšys: nestatistiniai (arba baziniai) ir statistiniai (arba stochastiniai). Tai susiję su dvipusiu kalbos traktavimu jos funkcionavimo metu. Pirma, kalbą galima tyrinėti jos žodžių junginių identifikavimo požiūriu. Antra, kalbą galima traktuoti kaip tikimybinį procesą, susijusį su kalbos elementų panaudojimo dažnumu kalbos aktuose. Sudarant šiuos modelius, taikomi įvairūs matematiniai metodai. Statistiniams modeliams sukurti taikomi matematinės statistikos, informacijos teorijos ir tikimybių teorijos metodai.

Nestatistiniai modeliai sudaromi remiantis matematine logika, aibių grafų teorija. Tarp bazinių lingvistinių modelių ir konkrečių kalbos modelių egzistuoja hierarchija. Visi efektyvūs kalbos modeliai turi remtis baziniais lingvistiniais modeliais, kurie yra tiesioginis struktūrinės lingvistikos objektas.

Modelių rengimas ir sudarymas kalbotyroje turėjo ir turi didelę reikšmę užsienio kalbų dėstymo metodikai. Statistiniai modeliai padeda nustatyti įvairių tekstų ypatumus ir teikia medžiagos rengiant mokomuosius tekstus, kurie palengva priartina studentus prie originalių tekstų. Jie determinuoja kalbos dalykų atranką ir nežinomų tekstų normą.

Dar didesnę reikšmę metodikai turi baziniai modeliai, kadangi jie leidžia sudaryti neribotą kiekį realiai egzistuojančių sakinių. Baziniai modeliai demonstruoja abstrakciją, kuri nusako užbaigtą struktūrą sakinio lygmenyje. Paprastai jie vaizduojami schematiškai. Pvz., $S + P + O$, kur S – veiksnys, P – tarinys, O – tiesioginis papildinys. Užsienio kalbos mokymo praktikoje vartojami ne patys modeliai, kaip konkretaus sakinio struktūros abstrakcija, o patys sakiniai. Taip struktūrą $S + P + O$ gali realizuoti tokie realūs sakiniai kaip: *Our teacher is reading a book*; *Unser Lehrer liest ein Buch*; *Notre professeur lirt un livre*.

Panašūs sakiniai, atspindintys tą ar kitą modelį, vadinami tipiniais sakiniiais arba kalbos pavyzdžiais. Jie atspindi pavyzdį arba etaloną, kuriuo remdamiesi sudarome neribotą skaičių į jį panašių trinarų sakinių, kurių žodžių kiekis yra ne tik įvairus, bet ir turi skirtingas gramatines formas. Panašių pavyzdžių panaudojimo tikslumą, mokant šnekamosios kalbos, patvirtina psichologijos duomenys apie kalbos mechanizmus. Taip žymus kalbų mokymo teoretikas N. Žinkinas pakankamai argumentuotai pagrindė savo hipotezę, jog žmogaus sąmonėje egzistuoja sintaksinės schemos, pagal kurias išsirutulioja žodžių junginiai. Svarbu, kad fundamentalus N. Žinkino darbas, kuris išverstas į daugelį pasaulio kalbų, neprarado savo aktualumo ir mokslinės vertės iki šių dienų (Жинкин 1958).

Plėtojantis struktūrinei lingvistikai, kalbos pavyzdžių ar tipinių sakinių išskyrimas yra patikimas lingvistinis pagrindas, o tipinis kalbos pavyzdys tapo išeities tašku mokant (-is) užsienio kalbos.

Mokantis užsienio kalbos, kalbinės veiklos mokėjimai ir įgūdžiai formuojasi tokiomis sąlygomis, kai žmogaus gimtosios kalbos sistema yra jau susiformavusi. Todėl, rengiant efektyvų užsienio kalbos mokymo procesą, būtina atsižvelgti į lingvistikos duomenis, ypač į duomenis apie kalbų kontaktus. Specialūs lingvistiniai ir metodiniai tyrinėjimai parodė, jog gimtoji kalba ir antroji svetimoji kalba

turi dvejopą tarpusavio koreliaciją – teigiamą ir neigiamą. Teigiama gimtosios kalbos įtaka svetimiosios kalbos mokymuisi (kuri, deja, dar nepakankamai ištyrinėta) pasireiškia tuo, jog besimokant daug gimtosios kalbos įgūdžių ir mokėjimų perkeliama į svetimąją kalbą. Pvz., mokantis skaityti, t. y. įgarsinant grafiškai pavaizduotą tekstą, daugiau sunkumų kyla vaikams ar neraštingiems žmonėms, palyginti su mokslo žmonėmis. Mokantis užsienio kalbos, apčiuopiamą pagalbą teikia gimtosios kalbos sistemos išmanymas, ypač esant struktūros identiškumui ar panašumui. Tai vadinama perkėlimu, kadangi gimtosios kalbos mokėjimai ir įgūdžiai perkeliama į svetimąją kalbą. Taip pat esti, jog gimtoji, arba kita kalba kartais daro neigiamą įtaką svetimiosios kalbos mokymuisi. Šis reiškinys vadinamas interferencija. Jos esmė yra ta, jog žmogus perkelia gimtosios kalbos normas į svetimąją. Taip, pvz., mokiniai kartais supanašina svetimiosios kalbos garsus su gimtosios, perkelia palyginti laisvą gimtosios kalbos žodžių tvarką sakinyje į Vakarų Europos kalbas. Lingvistiniai tyrinėjimai rodo, kad esant dviejų kalbų kontaktams randasi trečioji sistema, kurios struktūrą lingvistai traktuoja kaip klaidingą. Interferencijos rodikliais gali būti būdingos klaidos konkrečiai nacionalinei auditorijai (Уман 1962).

Atsižvelgiant į interferencijos ir perkėlimo dalykus, esant dviejų kalbų kontaktams, metodika privalo grįsti mokymo procesą, atsižvelgdama į išmoktinos užsienio kalbos ypatumus, lygindama juos su gimtosios kalbos ypatumais. Reikia taip organizuoti mokomąją darbą, jog būtų užtikrintas maksimalus perkėlimas ir interferencijos izoliavimas.

Psichologija ir psicholingvistika lingvodidaktikos praktikoje. Kaip jau minėta, psichologijos sąsajos su lingvodidaktika rutuliojasi dviem kryptimis: kalbos ir pedagoginės psichologijos. Aptarsime pirmosios krypties ryšius. Psichologai traktuoja kalbą iš įvairių pozicijų. Mokslininkai pabrėžia principinius psichologinius skirtumus tarp šnekamosios ir rašto kalbos. Akademikas A. Lurija teigia, jog

netikslinga būtų teigti, kad rašto kalba yra tapati šnekamajai kalbai, kurią užrašius, ji tampa eksplikuotesnė ir literatūriškesnė. Rašto kalboje, teigia A. Lurija, turime naują psichologinį darinį, kuris skiriasi nuo šnekamosios kalbos tiek kilme, tiek struktūrinėmis ir funkcinėmis savybėmis (Лурья 1965).

Raštas ir šnekamoji kalba skiriasi informacijos perteikimo kanalais. Pirmuoju atveju turime grafinį kanalą, kuris matuojamas lokaliniais parametrais. Kitu atveju – akustinį kanalą, kuriam būdingi trukmės matavimo parametrai. Skiriasi ir abiejų kalbos variantų kilmė. Šnekamoji kalba yra pirminė, t. y. bazinė. Ryškūs skirtumai pastebimi ir jų struktūroje. Šnekamajai kalbai yra būdingos savos gramatinės ir leksinės priemonės, palyginti su rašto kalba. Pagaliau skirtingas yra abiejų kalbų informacijos pateikimo procesas. N. Žinkinas pastebi, kad pereinant nuo šnekamosios kalbos prie rašto gerokai pakinta kalbos motorinio aparato darbo pobūdis (Жинкин 1958).

Šie abiejų kalbų skirtumai yra ypač svarbūs užsienio kalbos dėstymo metodikai. Jie lemia skirtingų kalbinės veiklos rūšių diferencijuotą metodiką. Tai liečia medžiagos atranką ir skirtingas pratimų sistemas.

Metodikai yra svarbūs vidinės ir eksteriorizuotos (garsinės) kalbos skirtumai. Garsinė kalba labiau eksplikuota, tuo tarpu vidinei kalbai gali būti būdingas fragmentinis pobūdis. Vidinė kalba, psichologų teigimu (Жинкин 1972), pasireiškia kaip praktinės ir teorinės veiklos planavimo fazė. Akademikas A. Sokolovas vidinę kalbą apibūdina kaip redukuotą verbalizaciją (Соколов 1968).

Vidinės ir išorinės kalbos teiginiai leidžia padaryti kai kurias svarbias išvadas. Skaitymo, audityvinio supratimo, rašto, kalbėjimo procesai yra susiję su vidinės kalbos funkcijomis, todėl, mokant bet kurios kalbinės veiklos rūšių, būtina formuoti išmoktinių kalbos dalykų akustinius ir motorinius vaizdinius, be kurių negali būti redukuotos kalbos verbalizacijos. Tai daroma atliekant šnekamosios kalbos pratimus.

Glaustai panagrinėsime kalbos recepciją bei reprodukciją. Kalbantis ar rašantis žmogus, remdamasis savo vidiniu stimuliu, realizuoja savo mintis kalbos priemonėmis, t. y. koduoja jas pasitelkdamas garsinio ar grafinio kodo priemones. Veiksmai, koduojant informaciją, siejant tai su kalbos mokymusi, vadinami kalbos reprodukcija, o kalbos stimulų kodavimas įvardijamas kaip kalbos recepcija. Receptyvioji ir reproduktyvioji kalba pasižymi esminiais skirtumais. Receptyvosios kalbos procesas eina nuo kalbos formų prie minties, o operacijos, kurios čia atliekamos, yra analitinio pobūdžio. Kalbos reprodukcija realizuojama nuo minties link kalbinių priemonių. Šio proceso operacijos yra sisteminio pobūdžio.

Lingvistikoje ir metodikoje kalbos dalykai, vartojami reproduktyviojoje kalboje, vadinami aktyviuoju žodynu, o receptyvosios kalbos kalbinė medžiaga – pasyviuoju. Receptyvosios ir reproduktyvosios kalbos skirtumai yra relevantiški užsienio kalbų dėstymo metodikai. Pirmą, mokant receptyvosios ir reproduktyvosios kalbos, reikalinga specifinė kalbos dalykų atranka. Aktyvusis minimumas turi įeiti į pasyvųjį ir būti daug už jį mažesnis. Antra, aktyviojo ir pasyviojo minimumo aktyvizacija (mokymasis) turi būti skirtinga ir atliekama pasitelkiant diferencijuotus pratimus. Reproduktyvioji ir receptyvioji kalba pasižymi ne tik skirtumais, bet turi ir bendrų dalykų. Pirmą, abiem kalbos variantams būdingas aktyvus pobūdis, kadangi kalbos klausymą, jos supratimą ir skaitymą lydi vidinė kalba, kuri ne mažiau aktyvi nei išorinė kalba. Realizuojant abu kalbos variantus, vyksta kalbos įgarsinimas, t. y. akstinių ir motorinių vaizdinių, esančių žmogaus atmintyje, atkūrimas. Trečia, mokyklos sąlygomis didelė dalis išmoktinių dalykų vienu metu yra ir kaip aktyvūs, ir kaip pasyvūs kalbos dalykai.

Kita problema – mąstymo procesai mokant (-is) svetimiosios kalbos. Mąstymo problema, mokant užsienio kalbų, taip pat traktuojama dvejopai. Vieni psichologai teigia, jog, mokant svetimiosios kalbos, žmogų reikia mokyti

mąstyti svetimąją kalbą. Anot jų, mintys įvairiose kalbose eksplikuojamos nevienodai. Tautose skirtinga ir sąvokų sistema, todėl mąstymas taip pat yra skirtingo pobūdžio. Šios nuostatos negalima pripažinti absoliučiai teisinga, nes mąstymas, kaip ir kalba, nėra klasinio pobūdžio. Skirtingai nuo kalbos, mąstymas nėra nacionalinis dalykas. Mąstymas yra bendražmogiškas gebėjimas. Todėl išmokyti „kitakalbio“ mąstymo neįmanoma. Antra, diskusija apie mąstymo vaidmenį, mokant užsienio kalbos, susijusi su kalbos dalykų išmokimo pobūdžiu. Žinoma, jog kalbos dalykai komunikacijos procese vartojami automatizuotai, t. y. nefiksuojant sąmonės ties jų forma ir ties apipavidalinimu.

Daugelis metodininkų manė, kad galima padaryti taip, kad užsienio kalbų mokymo procesas supanašėtų su savaiminiu gimtosios kalbos išmokimu. Jie siūlė kalbos dalykų mechaninį įsiminimą, kur vyrautų nuolatinis kartojimas. Jų manymu, vėliau kalbos dalykų įprasminimas ir diferenciacija bus pasiekta pasitelkus intenciją. Šių rekomendacijų negalima pripažinti absoliučiai teisingomis. Juk vaikas, išmokdamas gimtąją kalbą, nesiremia mąstymu, kuris vystosi paraleliai su kalbos išmokimu. Todėl daugelis metodininkų priėjo prie išvados apie sąmoningo mokymosi tikslingumą. Šiuolaikinė psichologija teigia, kad mokėjimai ir įgūdžiai, kurie yra ugdomi remiantis įsisąmonintais atliekamais kalbiniais veiksmais, ugdomi greičiau, todėl jiems būdingas tvirtumas ir lankstumas.

Svarbų vaidmenį, mokant (-is) užsienio kalbos, vaidina atminties procesai. Psichologijoje išskiriama trumpalaikė ir ilgalaikė atmintis. Abi atminties rūšys yra reikantiškos. Dalyvauti komunikacijos akte galima tik tuomet, jeigu sąmonėje (ilgalaikėje atmintyje) yra stabiliai užfiksuoti kalbos dalykai. Pasakymo arba rašymo metu reikalingi kalbos dalykai patenka į trumpalaikę atmintį, paskui pratimų dėka vėl pereina į ilgalaikę atmintį ir ten „sandėliuojami“, t. y. saugomi. Kalbant apie atmintį, paprastai išskiriami šie procesai: įsiminimas, saugojimas ir užmiršimas. Mūsų tyrinėjimo objektui svarbiausias būtų įsiminimas, kuris gali būti

valingas ir nevalingas. Mokant (-is) užsienio kalbos, nevalingas įsiminimas vaidina ypatingą vaidmenį. Jis mokymo procesui yra svarbesnis už valingąjį įsiminimą. Valingai įsiminti galima atskirus kalbos štampus, frazes, eilėraščius. „Valingas įsiminimas turi užimti svarbią vietą kalbos mokymo procese“, – teigia akademikas I. Rachmanovas (Рахманов 1974).

Nevalingas įsiminimas turi savo dėsningumus. Psichologiniai tyrimai rodo, kad nevalingai geriau įsimenami tie kalbos dalykai, kurie susiję su aktyviąja protine veikla. Tyrinėjami mokslinė literatūra, kurioje gvildinama ši problema, radome argumentuotų duomenų, patvirtinančių šį teiginį (Запорожец 1977). Tuo remiantis, galima daryti išvadą, jog mokomieji pratimai privalo žadinti žmogaus aktyvųjį kūrybinį darbą. Psichologai savo tyrimais įrodė, kad nevalingas įsiminimas gerėja, jeigu atliekami veiksmai gerai įprasminami (Зинченко 1966). Savo darbo praktikoje pastebėjome, jog sąmoningai atliekami veiksmai ir operacijos su kalbine medžiaga ne tik padeda geriau ugdyti mokėjimus bei įgūdžius, bet ir tvirtiau juos įsiminti. Šiuo atveju naudingas yra naujų ir jau išmuktų kalbos dalykų gretinimas bei lyginimas. Taigi antroji išvada būtų: pratimus tikslinga rengti taip, kad jie žadintų mokinių domėjimąsi. Tai galima pasiekti suteikiant pratimams komunikatyvųjį pobūdį, modeliuojant juos su realiu bendravimo procesu (Velička 2006).

Kiek leido straipsnio apimtis, šiame straipsnyje nagrinėtas lingvistikos ir psichologijos veiksnys lingvodidaktikoje. Liko dar daug nagrinėtinų svarbių metodikai klausimų, tačiau tai jau bus kitų straipsnių tyrimo objektas.

Išvados

1. Palyginti su kitais mokslais, lingvistika, psichologija, psicholingvistika yra daug glaudžiau susijusios su kalbos dėstymo metodika. Todėl lingvistika, psichologija, psicholingvistika yra vadinamos bazinėmis metodikos mokslo šakomis.

2. Bazinės mokslo šakos kartu su metodikos dėsningumais sudaro metodikos pagrindą, todėl priimta kalbėti apie lingvistinius, psichologinius, psicholingvistinius ir didaktinius kalbų dėstymo metodikos dėsningumus.
3. Tam, kad bazinių mokslų dėsningumai būtų relevantiški lingvodidaktikoje, juos būtina tinkamai realizuoti, t. y. taikyti tiek rengiant mokymo priemones, tiek praktiškai dirbant pratybų metu.
4. Šios metodinės rekomendacijos, liečiančios praktinį bazinių mokslų dėsningumų taikymą dėstymo praktikoje, gali būti naudingos praktiniame darbe.

Literatūra

- Velička, A. 2006. „Mokomasis metodikos kompleksas – viena iš mokomojo darbo intensyvinimo priemonių“, *Santalka* 4: 68–73. Vilnius: Technika.
- Жинкин, Н. 1958. *Механизмы речи*. Москва: Наука.
- Жинкин, Н. 1972. «О кодовых переходах во внутренней речи», *Вопросы языкознания* 6: 92–103. Москва: Институт языкознания.
- Запорожец, А. 1977. *Восприятие и действие*. Москва: Педагогика.
- Зинченко, П. 1966. *Память и деятельность*. Москва: Просвещение.
- Леонтьев, А. 1987. *Психоллингвистика*. Москва: Наука, 3–4.
- Лурья, А. 1965. *Развитие речи и формирование психологических процессов*. Москва: Наука.
- Рахманов, И. 1972. *Основные направления в методике преподавания иностранных языков в XIX–XX вв.* Москва: Просвещение.
- Рахманов, И. 1974. *Очерки по методике обучения немецкому языку*. Москва: Высшая школа.
- Соколов, А. 1968. *Внутренняя речь и мышление*. Москва: Наука.
- Теоретические основы методики обучения иностранным языкам*. 1991. Под редакцией А. Миролубова. Москва: Педагогика.
- Уман, Л. 1962. «К проблеме грамматической интерференции», в сб. *Проблемы структурной лингвистики*. Москва: Просвещение, 60–61.
- Щерба, Л. 1972. «Субъективный и объективный метод в языке», в кн. *Хрестоматия по истории русского языкознания*. Москва: Высшая школа, 450–452.

LINGUISTIC AND PSYCHO-LINGUISTIC PRINCIPLES OF LINGUADIDACTICS (theoretical interpretation)

Liudmila Mauzienė

This article considers linguadidactics being closely related to linguistics, psychology, psycholinguistics and didactics and applies their theoretical statements and regularities in its scientific studies. Methodology refers to linguistics which investigates the language as a teaching subject. Methodology is linked to psychology in two ways. First of all, it is based on psychology as the teaching process is an intellectual psychical act and its regularities are necessary to know. On the other hand, methodology applies rules of pedagogy that predicts ways of learning and development of language skills. The article emphasizes that sustainable work experience and analysis of scientific research show that teaching process is more effective if consistent patterns of linguistics and psychology are appropriately applied.

Keywords: linguadidactics, methodology, psychology, psycholinguistics, learning skills, memory quality, patterns of linguistics and psychology.

Įteikta 2009-01-20; priimta 2009-02-15